

Микрокаржылоо карапайым калк үчүн

Микрокаржылоочу мекемелердин өлкөбүздүн каржы рыногунда өзүнүн орду бар. 1995-жылдары биринчилерден болуп, чет элдик инвесторлордун жардамы менен “Финка” Микрокаржылоочу мекемеси биздин рынокко кирип, кулачын кенен жаят. Бул мекеме алгач өз кызматын Чүй облусунан баштайт. Алгач жашоосу ортодон төмөн болгон адамдарга өз кызматын көрсөтө баштайт. Кыска аралыктын ичинде бүт Кыргызстанды кучагына алып өзүнүн ордун бат эле табат. Андан кийин “Бай түшүм” Микрокаржылоочу мекемеси рынокко аралашып эл оозуна алына баштайт. 2000-2005-жылдары мындай Микрокаржылоочу мекемелер өлкөбүзгө кулачын кенен жайып, тез өнүккөнүн баамдасак болот. Мындай деңгээлге жетүүдө Улуттук банктын салымы чоң десек жаңылышпайбыз. Анткени Улуттук банк 2002-жылы “микро каржылоо уюмдары тууралуу” мыйзамын кабыл алат. Бул мыйзам Микрокаржылоочу мекемелерди түзүүдө жеңилдетилип, алардын бат өнүгүүсүнө шарт түзгөн.

Улуттук банк мындан тышкары 2006-2010-жылдарга микро каржылоо тармагын өнүктүрүү багытында чет элдик донорлордун жардамы менен иш алып барып, ал өз жыйынтыгын берди. Мисалга алсак 2010-жылы карапайым калктын 2-4 пайызы же 220000 кардар, кредит портфелинин жалпы көлөмү 6-7 млрд. болсо, ушул эле жылдын 31-декабрында кардарлардын саны 391210го жетип, калктын 7 пайызын кам-

тып, кредиттик портфелдин көлөмү 11,1 млрд. сомду чапчыган. Бул салыштыруу менен эмнени айткым келди бул деген биздеги микро каржылоо мекемелеринин активдешип, калктын калың катмарына жеткени.

Микрокаржылоочу мекемелер азыркы заманда карапайым элибиз үчүн аябай керек. Анын бирден-бир себеби аны алуу жеңилерээк. Алар:

1. Чогулта турган документтердин саны аз

2. Кыска мөөнөттүн ичинде алууга болот

3. Каалаган мөөнөткө алсаң болот

4. Күрөөсүз.

Бул Микрокаржылоочу мекемелердин дагы бир жакшы жагы, алыскы аймактарга чейин барып, карапайым калкка кызмат көрсөтүүсү. Анткени биздин алыскы тоолуу региондорубузда банктардын филиалдары жокко эсе.

Кыргызстанда микро каржылоо уюмдарынын саны 2005-жылы 134тү түзүп, кардарларынын саны 52125ке жетип, насыянын орточо көлөмү 28,5 миң болсо, 2010-жылы 396 мекеме, кардарлар 371913, насыянын орточо көлөмү 26,7 миңди камтыган. Ал эми кредиттик союздардын саны 2005-жылы 320 болсо, 2010-жылы 217ге азайган. Биз муну менен нени айткыбыз келди? Микрокаржылоо уюмдарынын өнүгүшү менен кредиттик союздардын саны азайган.

Улуттук банк микро каржылоону андан ары өнүктүрүү ба-

гытында 2010-2015-жылдарга өнүктүрүү стратегиясын иштеп чыкты. Бул стратегиянын бирден-бир максаты - аз камсыз болгон калктын катмарын жакырыктыктан чыгаруу, аларды дайыма пайызы төмөн насыялар менен камсыздоо, узак мөөнөткө берүү болуп эсептелет. Алсак 2015-жылга калктын 10-11 пайызын камтып, кардардын санын 550-600 миңге, кредиттик портфелдин көлөмүн 20-22 млрд сомго жеткирүү. 2014-жылдын 30-июнунда эле кардарлардын саны 448065 түзүп, калкты камсыздоо 8-9 пайызга жеткен. Бул көрсөткүч алдыдагы бир жылдан ашык убакытта дагы өсүп, көрсөтүлгөн пландарды аткарууга мүмкүн экенин айгинелейт. Микрокаржылоочу мекемелердин башкы максаты - алыскы региондорго чейин жетип, карапайым элге жеткиликтүү деңгээлде финансылык кызматтарды көрсөтүү аркылуу жакырчылыкты жоюу болуп эсептелет. Бул мүмкүнчүлүктөр аркылуу карапайым элибиз өзүн жакырчылыктан алып чыгат деп ойлойбуз.